

Randmeerconcertbrief

Seizoen 2013/14 nr 4

Apollo Ensemble
Open Haven Zeewolde



programma 16 november 2013	1
over het ensemble	2
toelichting Wouter Molendijk	3
contactadressen en concertlocaties	4
agenda seizoen 2013/2014	5

4e Randmeerconcert - seizoen 2013/14
zaterdag 16 oktober 2013 20.00 uur
Open Haven Zeewolde

Apollo Ensemble

o.l.v. David Rabinovitch (solist)

Franc Polman, Lilia Slavny, Marc Cooper, Anna Ryu - viool, Tamara Mkrtychyan - altviool
Lucia Swarts - cello, Maria Vahervuo - contrabas, Kate Clark - fluit, Ofer Frenkel, Peter Tabori - hobo,
Teunis van der Zwart, Karin Hübner, Uli Hübner, Stefan Blonk - hoorn, Thomas Oltheten, Kees Hoek - fagot,
Marion Boshuizen - klavecimbel

Franz Joseph Haydn
(1732-1809)

Sinfonia 49 'La passione'
Adagio
Allegro di molto
Menuet
Finale: presto

Franz Joseph Haydn

Violconcert in C Hob VIIa:1
Allegro moderato
Adagio
Finale: presto

pauze

Wolfgang Amadeus Mozart
(1756-1791)

Divertimento 9 in Bes, KV 240
Allegro
Andante grazioso
Menuetto – Trio
Allegro

Franz Joseph Haydn

Sinfonia 31 'Mit dem Hornsignal'
Allegro
Adagio
Menuet
Finale

Over het Apollo Ensemble



David Rabinovitch



Thomas Oltheten en Marion Boshuizen

Vanwege plaatsgebrek, hier slechts beknopte informatie over ensemble en musici, meer informatie is te vinden onder <http://www.apollo-ensemble.nl>

Apollo - zoon van Zeus en Leto, god van het licht, de schone kunsten en de harmonie en de aanvoerder van de negen muzen.

Het Apollo Ensemble, opgericht in 1992, is wat de naam zegt: Ensemble - samen. Het samenspel op zoek zijn naar de grenzen van het samenspel en de interactie tussen musici.

De Griekse god Apollo wordt begeleid door de muzen, de godinnen van de kunsten en wetenschap.

Het 'samenspel' van deze verschillende kunstvormen en de wetenschap vormt de bron van de projecten en programma's van het Apollo Ensemble.

De spelers van het Apollo Ensemble zijn internationale topmusici die als kerngroep in diverse bezettingen met elkaar musiceren, van kleine triobezetting tot orkest-bezetting.

Er wordt gespeeld op authentieke instrumenten.

Het ensemble speelt op toonaangevende podia en festivals en maakt concertreizen naar Rusland, Kroatië, Frankrijk, Canada en de Verenigde Staten. In 2009 gaf het ensemble een concert in Washington, met een speciaal programma met Joodse Barokmuziek en kreeg het een contract aangeboden bij Centaur Records

Sinds 2002 geeft het Apollo Ensemble de Apollo Zomeracademie die is uitgegroeid tot een internationale cursus voor kamermuziek.

Vanaf 2008 wordt de de Apollo zomeracademie voorafgegaan door een eigen festival "Travelling in Baroque", een festival met muziek uit de 17e t/m 21e eeuw. In 2011 heeft het Apollo Ensemble de zomeracademie ook in Rusland gegeven en ook vanuit andere landen komen er steeds meer vragen voor een Apollo Zomeracademie.

David Rabinovich, viool & artistieke leiding, studeerde viool aan het Novosibirsk Staatsconservatorium bij Prof. Zakhar Bron, alwaar hij in 1978 afstudeerde. Reeds tijdens zijn studie kreeg hij een aanstelling bij het Philharmonisch Orkest en het opera Orkest van Novosibirsk.

Van 1994-2000 studeerde hij barokviool aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag waar hij bij Sigiswald Kuijken en Elizabeth Wallfisch zijn Master of Music diploma behaalde.

Het werkveld van David Rabinovich is divers en strekt zich uit over de hele wereld, hij speelde met ensembles als The Amsterdam Baroque Soloists, Apollo Ensemble, Compagnia Vocale en vele orkesten waaronder The Amsterdam Baroque Orchestra, Orchestra of the Age of Enlightenment, Le Champs-Élysées Orchestra, Anima Eterna, The King's Consort, Les Arts Florissant Orchestra, Dunedin Consort and Players. Dirigenten waarmee hij werkte zijn o.a. Ton Koopman, Simon Rattle, Philippe Herreweghe, Gustav Leonhardt, William Christie, Mark Elder, Vladimir Yurovsky, John Butt, Roger Norrington. David bespeelt een viool van het Nationaal Muziekinstrumentenfonds, gebouwd door Georg Klotz, ca 1745.

David Rabinovich is de artistiek leider van het Apollo Ensemble. Kenmerkend is de verfijnde, zangerige strijkersklank, gecombineerd met transparantie en het steeds op zoek zijn naar dynamische grenzen. Onder zijn leiding werd een groeiende het ensemble uit tot een topensemble waarmee hij de afgelopen jaren een groot aantal opnames maakte en prestigieuze programma's speelde in binnen- en buitenland.

Sinds 2008 is hij tevens artistiek directeur van het Internationaal Muziekfestival Travelling in Baroque (www.travellinginbaroque.com)

Door zijn grote ervaring als solist, artistiek leider, concertmeester en dirigent wordt David Rabinovich ook vaak gevraagd om orkestprojecten te leiden, masterclasses te geven en ensembles te coachen.

Zijn jarenlange ervaring en zijn omvangrijke repertoirekennis, die diverse stijlen en periodes omvat, leidde hem als vanzelfsprekend naar dirigeren. Hij studeerde bij Niel Thomson en John Farre in Londen en aan de Peter the Great Academy in St. Petersburg bij Jonathan Brett.

Thomas Oltheten, fagot & zakelijke leiding, studeerde aan het Utrechts Conservatorium bij John Mostard, in Zürich bij Manfred Sax en in Zwolle bij Peter Gaasterland. Hij speelde lange tijd in het Tonhalle Orchester en in het Opera Orkest van Zürich. Daarnaast was kamermuziek altijd zijn grote liefde. In de loop der tijd is hij zich meer en meer gaan verdiepen in de ontwikkeling van de fagot door de eeuwen heen. Zo bespeelt hij de dulciaan - de 17e eeuwse voorloper van de fagot -, barokfagot, klassieke fagot, romantische fagot en de moderne fagot. Hij is oprichter van het Apollo Ensemble en heeft de organisatie daarvan vanaf de grond opgebouwd. Aan vele orkesten ensembles en producties heeft hij zijn medewerking verleend, zoals o.a. Tonhalle orchester, Stuttgarter Barockorkester, Concerto d'Amsterdam, het NoordNederlands orkest, het Combattimento Consort, Ensemble conservatoire en Anima Eterna. Aan talloze radio- en cd opnames werkt hij mee en is hij zowel solistisch als in kamermuziekverband te beluisteren. Ook als docent en coach is Thomas actief; hij is docent aan de Kunstlinie Almere en coacht ensembles. Ook als solist is hij veelvuldig op de concertpodia te beluisteren, met o.a. fagotconcerten van Vivaldi, Fasch, Telemann, Weber en Mozart. Tevens is hij sinds 2010 voorzitter van het fagotnetwerk Nederland/België.

www.thomasoltheten.com

Toelichting

"Haydn stelt je nooit teleur!" Ik weet niet meer wie dat het eerst tegen mij heeft gezegd, maar ik heb het vaak herhaald. En het is in meer opzichten waar: Haydn's muziek is vrijwel altijd opgewekt, verrassend en van hoog niveau. Het wordt een heerlijke avond!

Het Apollo Ensemble is klein, mogelijk net zo klein als Haydn's eigen orkest: 3 eerste violen, 2 tweede violen, 1 altviool, 1 cello, 1 contrabas, klavecimbel, 1 fluit, 2 hobo's, 2 fagotten en 4 (!) hoorns. Er wordt gespeeld op authentieke instrumenten, dus de hobo's en fagotten hebben weinig kleppen, de hoorns geen ventielen, de violen hebben darmsnaren.

Haydn leefde lang en heeft een enorme hoeveelheid werken geschreven, meer dan: 100 symfonieën, 90 strijkkwartetten, 60 pianosonates, 30 pianotrio's, 10 missen, 20 opera's, plus de prachtige oratoria De Schepping en De Jaargetijden, en nog veel meer (zoals 125 barytontrio's, een uitgestorven instrument, en concerten voor viool, piano, cello).



Hij is van eenvoudige afkomst, wordt niet ver van Wenen geboren. Zijn muzikale talenten worden al snel ontdekt omdat hij heel goed kan zingen en snel het bespelen van instrumenten onder de knie heeft. Als 8-jarig jongetje gaat hij in Wenen in een internaat wonen, waar hij in het jongenskoor zingt, muziekles krijgt van de oudere jongens en natuurlijk veel muziek leert kennen. Ze krijgen heel weinig te eten en moeten schnabbelen voor aanvullend voedsel. Gelukkig weet zijn vader (als Haydn 18 jaar oud is) op het nippertje te voorkomen dat hij gecastreerd zal worden (waardoor hij zijn hoge stem zou behouden). Wenen was in die tijd het centrum van de muziek in Europa (naast Parijs, Madrid en

Londen); het Habsburgse hof was er gevestigd en de vele rijke edelen spendeerden veel geld aan kunst en dus ook aan het scheppen van nieuwe muziek.

Na wat jaren ploeteren, komt hij in dienst van vorsten. Zijn tweede baan is direct een heel lange: van 1761 tot 1790 als kapelmeester en hofcomponist de Estherhazy's. Zij wonen in Eisenstadt, een slaperig stadje in de vlakke ten zuiden van Wenen. Zij hebben ook een (prachtig) zomerpaleis dat nog te bezichtigen is (in het huidige Hongarije). De drie werken van Haydn op dit programma zijn alle geschreven in de beginjaren bij de Estherhazy's. Hoewel Haydn dus weinig in Wenen is, krijgen het hof wel veel beroemde musici op bezoek en blijft Haydn goed op de hoogte van wat er op muzikaal gebied gebeurt.

Bach overlijdt in 1750, ongeveer de tijd dat Haydn begint met componeren. Haydn overlijdt in 1809, toen Beethoven al zijn revolutionaire derde symfonie gepubliceerd had. Tijdens zijn lange leven heeft de muziek een enorme ontwikkeling doorgemaakt en daaraan heeft Haydn een grote bijdrage geleverd. Kort samengevat kun je zeggen dat de vierdelige symfonie en het vierdelige strijkkwartet vooral door Haydn zijn ontwikkeld. De symfonie is als op zichzelf staand stuk voor orkest ontstaan in de jaren 1730 uit de voorspelen van Italiaanse opera's, die men ook apart wilde laten horen (sinfonia is Italiaans voor samenklank).

Componisten streven naar afwisseling, want anders wordt het saai. Afwisselen kun je o.a. doen met het tempo (snel of langzaam), met de luidheid (hard en zacht), met de harmonie (de akkoorden waaraan de melodieën gekoppeld zijn) of met de instrumentatie (welke instrumenten spelen wel of niet).

Vóór Haydn was er nog weinig onderscheid tussen kamermuziek en symfonische muziek omdat bijna alle muziek gemaakt werd in de muziekkamers van paleizen. Een "orkest" was in feite een ensemble als dat van vanavond. Er ontstaat behoefte aan meer geluid, dus worden de ensembles groter, met verdubbeling van bijvoorbeeld de violen. Ook is er behoefte aan meer afwisseling. Bij een driedelig stuk gaat het altijd om snel – langzaam - snel. De oplossing voor meer afwisseling werd gevonden in een matig snel extra (derde) deel dat meestal menuet genoemd wordt en dat zelf vaak ook weer uit drie stukjes bestaat: menuet - trio - menuet. Als je de delen van de twee symfonieën van vandaag bekijkt dan zie je bij **symfonie 49**: rustig - heel vlot - matig snel - gehaast.

Bij **symfonie 31** is het: vlot – rustig – matig snel – eerst rustig daarna gehaast.

Over **symfonie 49** (1768): bijzonder is hier dus dat het eerste deel langzaam is (en in mineur, net als de hele symfonie die zelfs in f mineur staat, een bizarre toonsoort) en het tweede deel snel waardoor de laatste drie delen snel zijn. Het effect van het beginnen met een langzaam deel is groot, haast een uitnodiging tot meditatie. Waar je wreed in gestoord wordt door het pittige begin van het tweede deel. De symfonie eindigt met een snel en energiek vierde deel waar je niet stil bij kunt blijven zitten.

Haydn schreef het **vioolconcert** in C omstreeks 1763. Hij had in zijn orkest een erg goede violist; voor hem is het geschreven. Het is een opgewekt, niet al te diep gravend stuk. De drie delen staan in de sonatevorm, net als een aantal delen uit de symfonieën. (Het bespreken van de sonatevorm is te ingewikkeld voor dit kader. Op het internet wordt het prima uitgelegd.) Bij het componeren van **symfonie 31** (1765) had Haydn de beschikking over vier hoorns. Dat zullen we weten! Ze beginnen meteen sensationeel als jagers te toeteren. In het tweede deel begint de viool die meteen commentaar van de hoorns krijgt. Het vierde deel bevat heerlijke variaties op een thema. Eerst de hobo's, dan de cello, dan de fluit, dan de 4 hoorns, dan de viool, dan fluit+hobo, dan de contrabas met een heel moeilijke solo. Het sluit flitsend af. De prins van Esterhazy had net erg goede musici in zijn orkest aangenomen die hier mogen schitteren voor hun broodheer. Wat zullen ze Haydn dankbaar zijn geweest dat hij zo mooi voor ze schreef. In beide symfonieën hoor je al enigszins de "Sturm und Drang" periode die een decennium later tot haar hoogtepunt komt. Het gaat erom dat het uiten van (heftiger) gevoelens in de kunst gewaardeerd wordt. Haydn verschilt van bijvoorbeeld Mozart en Beethoven in de omstandigheid dat de laatste twee begonnen als virtuoze solisten. Haydn was dat niet op een instrument, al kon hij dus wel heel goed zingen.

Haydn en Mozart hebben elkaar meer keren ontmoet en hadden veel respect voor elkaar. Ze hebben elkaar ook beïnvloed. Mozart schreef een serie van zes prachtige strijkkwartetten die hij aan Haydn ter beoordeling voorlegde en die hij aan hem opdroeg.

Beethoven heeft nog een paar lessen gehad van Haydn, die als componist feitelijk autodidact was.

Het is een erg leuk idee om tussendoor het Divertimento in Bes KV 240 (1776) van Mozart te programmeren, voor 2 hobo's, 2 hoorns en 2 fagotten. Heerlijke speel- en luistermuziek.

Wouter Molendijk, 7 november 2013

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet
dhr. Wim Bömer

E-mail: nunspeet@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 252968

voor Harderwijk
dhr. Wouter Molendijk

E-mail: harderwijk@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 421704

voor Ermelo
mevr. Henny van Manen-Aartsen

E-mail: ermelo@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 563634

voor Putten
dhr. Leo van Wijk

E-mail: putten@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353842

voor Zeewolde
dhr. Henk de Wit

E-mail: zeewolde@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 036 5223272

secretariaat
dhr. Anne de De Vries

E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 06 5700 2004 (inspreken)

financiën
dhr. Ruud Veldhuizen

E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353813
Burg. Vermeerlaan 8, 3881 GZ Putten

concertcoördinator:
dhr. Roel Norg

E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 551703
Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo

publiciteit/perscontacten:
dhr. Maarten de Lussanet

E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl

digitale media:
dhr. Adri Kuiper

E-mail: media@randmeerconcerten.nl

website Randmeerconcerten

www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

reservering concerten tot 24 uur voor aanvang van het concert via inspreken op telefoonnummer **06 1369 5148** of door het reserveringsformulier op de website in te vullen.

Adressen van de concertlocaties:

Lukaskerk
Van Asch van Wijklaan 69
3853 KV Ermelo



Oude Kerk
Kerkbrink 1
3851 MB Ermelo



Catharinakapel
Klooster 1
3841 EN Harderwijk



Villa Vennendal
Vennenpad 5
8072 PX Nunspeet

Hotel NH Sparrenhorst
Eperweg 46
8072 DB Nunspeet



Kasteel De Vanenburg
Vanenburgerallee 13
3882 RH Putten



Open Haven
Kerkplein 8
3891 ED Zeewolde



Agenda 2013/14 - Jubileumseizoen 40 jaar

- 1 zaterdag 21 september 2013 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Van Dingstee Kwartet met Sonja van Beek (viool), Marjolijn van Dingstee (viool), Ewald van Dingstee (cello), Suzanne Dijkstra (altviool) & Céleste Zewald (klarinet)
- 2 zondag 6 oktober 2013 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Maria Milstein (viool) & Sander Sittig (piano)
- 3 zaterdag 27 oktober 2013 14 uur Nunspeet Villa Vennendal
Wouter Mijnders (cello) en 'Just for One' Ingrid La Haye (beeldend kunstenaar)
- 4 zaterdag 16 november 2013 20 uur Zeewolde Open Haven
Apollo Ensemble 'Passione' o.l.v. David Rabinovich (viool)
- 5 zaterdag 30 november 2013 20 uur Ermelo Oude Kerk
Ronald Brautigam (fortepiano)
- 6 zondag 5 januari 2014 14 uur Nunspeet Hotel NH Sparrenhorst
Nieuwjaarsconcert Fancy Fiddlers o.l.v. Coosje Wijzenbeek
- 7 zaterdag 18 januari 2014 20 uur Ermelo Lukaskerk
Pentachord Ensemble met Maarten v.d. Hengst (piano), Emi Ohi Resnick (viool), Mikhail Zemtsov (altviool) Pamela Smits (cello) Quirijn van Regteren Altena (contrabas)
- 8 zondag 2 februari 2014 14 uur Nunspeet Villa Vennendal
Remy van Kesteren (harp solo)
- 9 zondag 16 februari 2014 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Larissa Groeneveld (cello) & Frank van de Laar (piano)
- 10 zaterdag 1 maart 2014 20 uur Zeewolde Open Haven
Ysaÿe Trio met Rada Ovcharova (viool), Emlyn Stam (altviool), Willem Stam (cello) & Felicia van den End (fluit)
- 11 zaterdag 15 maart 2014 20 uur Ermelo Oude Kerk
Rubens Quartet met Sarah Kapustin (viool), Roeland Jagers (altviool), Joachim Eijlander (cello) & Marieke Schneemann (fluit)
- 12 zaterdag 29 maart 2014 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Mariana Izman (piano)

Muzikado

The background of the slide features a stylized illustration of a violin in shades of brown and orange, positioned diagonally. Overlaid on the violin and the background are several musical staves with black notes and clefs. The overall color palette is warm, dominated by yellows and oranges.

Geef een concert cadeau
Voor 21 euro bij de kassa